

hed med Hensyn til Undtagelser fra Paragrafens 1ste Stykke, hvor Taleren er om at indtage Fæstejord til Skovs Opplantning og Fredning, naar Jorden er honiteret til Part 5 eller derunder, da kan jeg heller ikke erkjende dette for rigtigt for de Tilfælde, som den ærede Minister nævnte! I Syssland fandt der søm bekjendt være Steder, hvor der gaar indtil et Par Hundrede Tønder Land paa 1 Tønde Hartkorn, og naar disse Bestemmelser skulde gjøres gjældende der, vilde det vistnok være det Retteste ved Siden af dem at fastsætte et vist Antal Tønder Land som Grændsen, uafhængig af Hartkornsbegrændsningen. — Fremdeles bestemmes det i § 3, at Bønderjord, der er bevilget indtagen til Skovplantning, kan Godseteren undlade at beplante, og derefter kan Indenrigsministeren igjen tillade ham at udlægge den til Agerland naar det sker til Bønderbrug, men der tales ikke om, at Fæstetvangen i saa Fald skal vende tilbage paa denne Jord. Der ser man, hvorledes der altsaa er aabnet en Udvæi til først at skaffe sig en Bevilling af Ministeren — og de fleste Indenrigsministre, vi hidtil have kjendt, have jo været meget gods-eiervenlige — til at udtage større Stykker Land af en bedre Bonitet til Skov, og saa derefter faae Ministeren til at give sit Samtykke til igjen at udlægge dem til Agerbrug uden at de, naar Ansøgningen derom er bevilget, kunne betragtes som paany værende Fæstetvang uindgivne. Ved denne Manøvre havde man altsaa forandret Fæstejord til Leiejord; det er meget snildt udtænkt, det maa jeg tilstaa. — Endelig, naar vi komme til § 4, saa vil man der have, at 2 Tønder Hartkorn skal være det mindste Tilliggende, som skal kunne anses for at være Fæstetvang undergivet. Den ærede Minister sagde ved Sagens 2den Behandling, at der intetsteds stod, at en Tønde Hartkorn skulde være Fæstetvang undergivet, men jeg tror, at der heller ikke nogetsteds staar, at det kun er 2 Tønder Hartkorn, der ere Fæstetvang undergivne; den ærede Minister skylder i alt Fald Bevistet derfor, og det vil jeg meget tvivle om, at han kan præstere. Jeg paastaar, at hvorledes den juridiske Betragtning end maa være af dette Spørgsmaal, saa har Traditionen igjennem flere Slægtled fuldstændig været for, at 1

Tønde Hartkorn var Fæstetvang undergivet, naar den har været omfordelt fra en større Gaard; det er noget fuldstændig Traditionell, imedens intet Menneffe kan paavise den juridiske Ret. Saa kommer hertil dette om en Ret til efter 10 Aar at behandle det aldeles fritt, naar Jord paa indtil 2 Tønder Hartkorn har været henlagt som Tilliggende til et Hus. Det kan ikke bortforklares, at der her er aabnet en Vei, ad hvilken en Godseter efter 10 Aars Forløb kan bortveire en hel Del af Fæstetvangen paa Godset, idet han, som jeg før nævnte, kan udstykke det til Lodder paa $15\frac{3}{4}$ Skjæpper, leie dem ud i 10 Aar, og saa behandle dem til Sammenlægning, som han ønsker det. — Det sidste Punktum i § 4 indeholder det meget Mærkelige, at „om Fæstetvang paahviler Parceller eller andre Jordbrug, der forinden nærværende Lovs Ikrafttræden ere udlagte ved Udstyfning eller Omdeling af Bøndergods . . . bliver at afgjøre efter den hidtil gjældende Ret“. Men den hidtil gjældende Ret og de hidtil gjældende Regler kjender Ingen; det er ingenlunde afgjort, og det er intet Sted paavist, hvad der er den gjældende Ret, og saa siger man desuagtet, at det skal afgjøres efter den gjældende Ret. Den ærede Minister har nævnt en Høiesteretsdom, som skal findes angaaende det Spørgsmaal; om et Jordbrug af 1 Td. Hartkorn er et Hus, men den ærede Minister vil vist indromme mig, at det var et saa særligt Forhold, som der var bragt til Omtale og Afgjørelse af Høiesteret; at det ingenlunde kan siges at være en almindelig Udtalelse, som Høiesteret der har givet. Høiesteret har udtalt sig om det specielle Forhold der, men det var et saa specielt Forhold, at man slet ikke kan paaberaabe sig denne Høiesteretsdom som en almindelig Afgjørelse af, hvad der i denne Henseende er Lov og Ret i Landet. — Saa er der tillige den Bestemmelse, at selv paa de Steder, hvor det maatte findes, at Fæstetvang paahvilede sige Parceller, skal denne Fæstetvang dog ikke indtræde, førend den Tid, hvorpaa de ere bortleiede, er udloben. Det er en Bestemmelse, med Hensyn til hvilken jeg ikke kan opfatte, hvorledes man har tænkt sig den. Det almindelige Leiemaal er jo paa Dpfjelse til hvert Aars 1ste Mai; dette gjæl-